

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่ม
โรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาน่าน เขต 2

รัชดาภรณ์ ไชโย
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในตำบลไชยวัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ภาษา ผ่านการทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ โดยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลนำมาหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นนำมามีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (schff's post hoc Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่ามากที่สุดคือ ด้านบริหารทั่วไป รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และน้อยที่สุดคือด้านงบประมาณ

2. จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปกครองนักเรียนในตำบลไชยวัฒนา และเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลไชยวัฒนาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับ ความพึงพอใจผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปวางแผนและพัฒนาปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อให้การจัดการศึกษาของตำบลไชยวัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของ กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยจำแนกตาม เพศ และ อายุ

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ปกครองที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในตำบลไชยวัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จำนวน 120 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (ภาวिका ธาราศิริสุทธิ และสุธีรา สุริยวงศ์. 2555) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน แต่การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องเวลาจึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงจำนวน 80 คน ได้รับแบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์และสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. เนื้อหาที่จะทำวิจัย 3. ข้อเสนอแนะ (คำถามปลายเปิด)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 19 ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จำแนกตามเพศของผู้ปกครอง โดยใช้ t – test

4. เปรียบเทียบอายุของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis Of Variance F - test) หากมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheff's Post hoc Commparson)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

1.สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 26 – 40 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่เพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 25 ปีลงมา

2.ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจ ที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่าง

3.1 ด้านวิชาการ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านงบประมาณผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3.4 ด้านบริหารทั่วไป ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว

จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่ามีความพึงพอใจคล้ายคลึงกัน

4.1 ด้านวิชาการ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านงบประมาณ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านบุคลากร ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

3.4 ด้านบริหารทั่วไป ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

1. การแสดงความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี สมราง (2545) ซึ่งกล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในภารกิจงาน 6 ด้านคือ งานบุคลากร งานวิชาการ งานธุรการ การเงินพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อยคือ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงินพัสดุ งานบุคลากร ตามลำดับ เมื่อแยกตามกลุ่มอายุเพศ พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เพศชายมีส่วนร่วมในงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้าน

อื่น เพศหญิงมีส่วนร่วมในงานด้านกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และระดับการศึกษา ประถมศึกษามีส่วนร่วมในงานด้านกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม ใจเถิง (2546) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนของผู้ปกครองด้านการให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองปฏิบัติและมีส่วนร่วมในเรื่อง การสนับสนุนอบรมสั่งสอนให้เด็กมีระเบียบวินัยและมีกิริยามารยาทเรียบร้อย ส่วนใหญ่พบว่าผู้ปกครองไม่มีโอกาสเข้าร่วมระดมความคิดเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และการรวมตัวของกลุ่มผู้ปกครองเพื่อจัดกิจกรรมระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นไปได้ยาก ข้อเสนอแนะคือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิด และรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ควรมีการประชุมผู้ปกครองและเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา จากผู้ปกครอง

ด้านการส่งเสริมพัฒนากิจกรรมการเรียน ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือตนเอง เช่น ตื่นนอน แปรงฟัน ล้างหน้า อาบน้ำ แต่งตัวได้ด้วยตนเองเป็นประจำ

ด้านการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสืบสานจารีตประเพณีศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนปัญหาพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนยังขาดวิทยากรท้องถิ่นที่ช่วยให้การฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรขอความร่วมมือจากชุมชนในเรื่องวิทยากรท้องถิ่นเพื่อเข้ามาช่วยพัฒนาและให้ความรู้แก่นักเรียนและครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นาวัน พรหมใจสา (2545) ได้กล่าวไว้ว่า 1)คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในชั้นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการร่วมประชุมกับคณะผู้วิจัยครู และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเสนอแนะ ปรับปรุงเนื้อหาสาระ กำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ในขั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการสัมภาษณ์นักเรียน การเป็นวิทยากรในชั้นเรียน เช่นเรื่องการตีผึ้ง

เชิงอนุรักษ์ สมุนไพร การรวมกลุ่มในชุมชน ฯลฯ การให้บริการศึกษาดูงาน และ
แนะนำแหล่งเรียนรู้ เช่นการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน บ้านกะเหรี่ยง ฯลฯ และการ
ร่วมเสวนาสถะทรัพย์ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ เช่น เสวนาเวลาพานักเรียนไปศึกษาดู
งาน ให้บริการรับ-ส่งโดยไม่คิดค่าโดยสาร ฯลฯ และมีส่วนร่วมในการประเมิน
หลักสูตรระยะแรก เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรท้องถิ่น ฯลฯ 2) ชุมชน
ไม่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นการจัดทำหลักสูตร ขันนำหลักสูตรไปทดลอง
ใช้ ขั้นการประเมินหลักสูตรระยะแรก แต่จะมีปัญหาเล็กน้อยในเรื่อง เวลาการนัด
หมาย การเตรียมตัวสอน ซึ่งคนในชุมชนกับคณะครูได้ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหา
เรียบร้อยแล้ว 3) คนในชุมชนรู้สึกภาคภูมิใจ ดีใจ และเต็มใจที่จะเข้ามาร่วมพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นกับทางโรงเรียนเมื่อพิจารณารายด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
โดยมีความพึงพอใจในด้านบริหารทั่วไปมากที่สุด รองลงมาด้านบุคลากร และอันดับ
สุดท้าย ด้านงบประมาณเนื่องมาจากผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการระดมทรัพยากรเพื่อ
พัฒนาการศึกษาและอยากให้ลูกหลานของตนเองเป็นบุคคลมีคุณภาพด้านการเรียนการสอน
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารี มั่นศิลป์(2547) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โดย
ภาพรวมและรายด้านมีความต้องการในระดับมาก เรียงลำดับความต้องการจากมากไป
หาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคลากร และด้าน
งบประมาณ

2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการการ
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
การศึกษาในภาพรวมและรายด้าน คล้ายคลึงกัน เพราะว่า ผู้ปกครองทั้งเพศชายและ
เพศหญิงมีพื้นฐานด้านความรู้ไม่แตกต่างกันจึงมีความพึงพอใจในด้านการพัฒนา
การศึกษาคคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราภรณ์ นันทวงศ์(2545) ซึ่ง
ได้กล่าวไว้ว่าผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียน จำแนกตามสภาพทั่วไปและภูมิหลังพบว่า

- 1 ผู้ปกครองที่มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดี ปานกลาง และขาดแคลน มี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2 ผู้ปกครองที่มีสภาพแวดล้อมในเขตเมือง กึ่งเมืองกึ่งชนบท และชนบท มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3 ผู้ปกครองที่มีสภาพแวดล้อมจากบุคคลอื่น เป็นผู้นำ เป็นตัวแทน และเป็นสมาชิก มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4 ผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่ม โรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอปัว จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงว่า

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้มากขึ้น จบการศึกษาที่สูงขึ้นเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องของการทำการบ้าน การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี สมราง (2545) ซึ่งกล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในภารกิจงาน 6 ด้านคือ งานบุคลากร งานวิชาการ งานธุรการการเงินพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ระดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อยคือ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงินพัสดุ งานบุคลากร ตามลำดับ เมื่อแยกตามกลุ่มอายุ เพศ พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เพศชายมีส่วนร่วมในงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น เพศหญิงมีส่วนร่วมในงานด้านกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และระดับการศึกษา ประถมศึกษามีส่วนร่วมในงานด้านกิจการนักเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม ใจเถิง (2546) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา นักเรียนของผู้ปกครองด้านการให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ผู้ปกครองมีการ

ปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในเรื่อง การสนับสนุนอบรมสั่งสอนให้เด็กมีระเบียบวินัยและมีกิริยา มารยาทเรียบร้อย ส่วนใหญ่พบว่าผู้ปกครองไม่มีโอกาสเข้าร่วมระดมความคิดเพื่อ พัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน และการรวมตัวของกลุ่มผู้ปกครองเพื่อจัดกิจกรรม ระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นไปได้อย่าง ข้อเสนอแนะคือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิด และรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน ควรมีการประชุมผู้ปกครองและเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา จาก ผู้ปกครอง

ด้านการส่งเสริมพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความ ต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการฝึก ให้นักเรียนช่วยเหลือตนเอง เช่น ตื่นนอน แปรงฟัน ล้างหน้า อาบน้ำ แต่งตัวได้ด้วย ตนเองเป็นประจำ

ด้านการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความ ต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้ มีการสืบสานจารีตประเพณีศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนปัญหาพบว่า ส่วนใหญ่ โรงเรียนยังขาดวิทยากรท้องถิ่นที่ช่วยให้การฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรขอความร่วมมือจากชุมชนในเรื่องวิทยากรท้องถิ่นเพื่อเข้า มาช่วยพัฒนาและให้ความรู้แก่นักเรียนและครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นาวัน พรหมใจสา (2545) ได้กล่าวไว้ว่า 1)คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในชั้น การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการร่วมประชุมกับคณะผู้วิจัย ครู และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเสนอแนะ ปรับปรุงเนื้อหาสาระ กำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ในขั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ คนในชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมโดยการสัมภาษณ์นักเรียน การเป็นวิทยากรในชั้นเรียน เช่นเรื่องการตีผึ้ง เชิงอนุรักษ์ สมุนไพร การรวมกลุ่มในชุมชน ฯลฯ การให้บริการศึกษาดูงาน และ แนะนำแหล่งเรียนรู้ เช่นการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน บ้านกะเหรี่ยง ฯลฯ และการ ร่วมเสวนาสละทรัพย์ แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ เช่น เสวนาสละเวลาพานักเรียนไปศึกษาดู งาน ให้บริการรับ-ส่งโดยไม่คิดค่าโดยสาร ฯลฯ และมีส่วนร่วมในการประเมิน

หลักสูตรระยะแรก เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรท้องถิ่น ฯลฯ 2) ชุมชน ไม่มีปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นการจัดทำหลักสูตร ชี้นำหลักสูตรไปทดลอง ใช้ ขั้นการประเมินหลักสูตรระยะแรก แต่จะมีปัญหาเล็กน้อยในเรื่อง เวลาการนัดหมาย การเตรียมตัวสอน ซึ่งคนในชุมชนกับคณะครูได้ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหา เรียบร้อยแล้ว 3) คนในชุมชนรู้สึกภาคภูมิใจ ดีใจ และเต็มใจที่จะเข้ามาร่วมพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นกับทางโรงเรียน

ด้านที่ 2 ด้านงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษาในด้านงบประมาณ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษาและอยากให้ลูกหลานของตนเองเป็นบุคคลมีคุณภาพ ด้านการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารี มั่นศิลป์ (2547) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โดย ภาพรวมและรายด้านมีความต้องการในระดับมาก เรียงลำดับความต้องการจากมากไป น้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคลากร และด้าน งบประมาณ

2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ด้านที่ 3 ด้านบุคลากร ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษาในด้านบุคลากรในภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของครูที่ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ถ้าครูไม่ครบชั้นเรียนหรือ ครูมีความรู้ไม่ตรงกับวิชาที่สอนก็จะส่งผลให้ผลการเรียนของนักเรียนตกต่ำ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม ใจเถิง (2546) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ด้านการสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลางและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการ ปฏิบัติในระดับปานกลางในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนปัญหาพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนยังขาดวิทยากรท้องถิ่น ที่ช่วยให้การฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรขอความ ร่วมมือจากชุมชนในเรื่องวิทยากรท้องถิ่นเพื่อเข้ามาช่วยพัฒนาและให้ความรู้แก่นักเรียน และครู

ด้านที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาใน
ด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับ มาก เพราะว่า ผู้ปกครองเห็นว่างานสนับสนุนกิจกรรม
ต่างๆในโรงเรียนจะส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆอย่างมีศักยภาพทำ
ให้นักเรียนสมบูรณ์ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ เกษม ใจเถิง (2546) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน ด้านบริหารทั่วไปนั้น ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและม
ความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองปฏิบัติในเรื่องการ
ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ผู้ปกครองต้องการมีส่วน
ร่วมในด้านให้ความเห็นชอบสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการประเมินแผนงานของโรงเรียน
ข้อเสนอแนะคือโรงเรียนควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสม ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงในการ
พัฒนาศักยภาพของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม ตะสิงห์ยะ (2537)
ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ของผู้ปกครองและครู พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
นักเรียน และครู ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดโครงการอาหารกลางวัน ใน 4
ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็น การร่วมดำเนินการ การมี
ส่วนร่วมประเมินผล ทั้งนี้เป็นไปเพื่อต้องการให้ลูกหรือนักเรียนได้รับประโยชน์จาก
การเข้าร่วมของตนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม ตะสิงห์ยะ (2537) ซึ่งได้
กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน และครู ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในการ
จัดโครงการอาหารกลางวัน ใน 4 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมประชุม การแสดงความคิด
เห็น การร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมประเมินผล ทั้งนี้เป็นไปเพื่อต้องการให้ลูก
หรือนักเรียนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมของตน

สำหรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนนั้น อูทร นัดดากุล (2541) ได้กล่าว
ไว้ว่า ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนจำเมืองวิทยาคม มีความเห็นว่าการจัดทำกฎ
ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ควรให้ตัวแทนของผู้ปกครอง ครูอาจารย์และนักเรียน
มีส่วนร่วมในการจัดทำ โรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนทุกคนได้ทราบ
และเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควรจัดทำคู่มือนักเรียน ซึ่งเป็น
กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนแจกให้กับผู้ปกครองและนักเรียนทุกคน

การศึกษาดังกล่าวสัมพันธ์กับการศึกษาของ จรัญ นิลพลับ (2541) ซึ่งการศึกษาแนวทางการพัฒนางานปกครองนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ พบว่า ควรมีการเผยแพร่กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง ได้ทราบ ตลอดจนแจกเอกสารและมีการประชุมครูอาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมงานปกครองของโรงเรียน

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอป่า จังหัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในภาพรวมและรายด้าน คล้ายคลึงกัน เพราะว่า ผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิงมีพื้นฐานด้านความรู้ไม่แตกต่างกันจึงมีความพึงพอใจในด้านการพัฒนาการศึกษาคคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธาภรณ์ นันทวงศ์ (2545) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามสภาพทั่วไปและภูมิภาค พบว่า

1 ผู้ปกครองที่มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดี ปานกลาง และขาดแคลน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2 ผู้ปกครองที่มีสภาพแวดล้อมในเขตเมือง กึ่งเมืองกึ่งชนบท และชนบท มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3 ผู้ปกครองที่มีสภาพผลัดกันจากบุคคลอื่น เป็นผู้นำ เป็นตัวแทน และเป็นสมาชิก มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4 ผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และรายด้าน จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนาโมเดล อำเภอป่า จังหัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 จำแนกตามเพศ ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน

ไชยวัฒนาโมเดล จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา รายด้าน คล้ายคลึงกัน เพราะว่า ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีพื้นฐานด้านความรู้ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะอยู่สภาพสังคมชนบทหรือในเมือง หรือมีสภาพเศรษฐกิจทางครอบครัวต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัทธาภรณ์ นันทวงศ์(2545) ได้กล่าวไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับ มาก และการมีส่วนร่วมด้านการดูแลสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามสภาพทั่วไปและภูมิภาคพบว่า

2.1 ผู้ปกครองที่มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดี ปานกลาง และขาดแคลน มีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผู้ปกครองที่มีสภาพแวดล้อมในเขตเมือง กึ่งเมืองกึ่งชนบท และชนบท มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผู้ปกครองที่มีสภาพผลักดันจากบุคคลอื่น เป็นผู้ นำ เป็นตัวแทน และเป็น สมาชิก มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ผู้ปกครองที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุระหว่าง 31 ปีถึง 45 ปี และอายุมากกว่า 46 ปีมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในครั้งนี้ ผู้บริหาร โรงเรียนควรปรับปรุงระบบการบริหาร ภายในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา การศึกษาในทุกๆด้านให้มากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรวิจัย ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอน่าน เขต 2 ทั้งหมด เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกษม ใจเถิง. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระเชิงวิทยานิพนธ์. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จรัล นิลพลับ. (2541). แนวทางการพัฒนางานปกครองนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นาวิน พรหมใจสา. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน. วิทยานิพนธ์(ศษ.ม.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญศรี สมราง. (2545). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.) สถาบันราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรภรณ์ นันทวงศ์. (2545). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สถาบันราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- ภาวिका ธาราศรีสุทธิ.และสุธีรา สุริยวงศ์ (2555). การจัดและพัฒนากิจกรรมทางการศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : นวสาส์นการพิมพ์
- อารี มั่นศิลป์. (2547). การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. ถ่ายเอกสาร.

- อุดม ตะสิงห์ยะ. (2537). การเรียนรู้ของผู้ปกครองและครูจากการเข้าร่วมโครงการอาหารกลางวันกรณีศึกษาโรงเรียนรำเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อุทร นัคคากุล. (2541). ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนจ่าเมืองวิทยาคมเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.